

NOWA INICJATYWA: EKOKLUBY

tekst: Agnieszka Orzechowska
Centrum OPUS
Plac Wolności 2
91-415 Łódź
tel. 042 632 22 50
fax 042 632 22 18
aorzechowska@opus.org.pl

Ekokluby to niezależna, demokratyczna organizacja pozarządowa, zrzeszająca w głównej mierze dzieci i młodzież, pracującą wspólnie na rzecz poprawy jakości życia.

Przez lata różne grupy młodych wolontariuszy starały się zwracać uwagę ludzi na problemy ekologiczne, z którymi boryka się współczesny świat. Jednak działalność Ekoklubów jest odmienna, ponieważ koncentruje się na lokalnych akcjach oraz na uświadamianiu społecznościom konsekwencji, jakie niesie ze sobą niekontrolowany wpływ człowieka na środowisko. Poprzez koordynację prac różnych grup młodzieżowych i prowadzenie kampanii informacyjnych Ekokluby starają się uczynić działalność młodych ludzi bardziej efektywną. Ekokluby organizują regularnie seminaria i konferencje na szczeblu lokalnym, narodowym oraz międzynarodowym, w trakcie których szkolą swoich członków w zakresie organizowania kampanii promocyjnych, budowania zespołu, prowadzenia grup młodzieżowych, edukacji ekologicznej itp. Organizacja jest otwarta dla każdego, kto chce działać na rzecz poprawy środowiska naturalnego. Obecnie Ekokluby to około 600 grup w 28 krajach na całym świecie oraz ponad 15 000 młodych wolontariuszy.

Każda grupa na poziomie lokalnym, regionalnym oraz narodowym ma swój własny, wybrany demokratycznie, według tych samych zasad zarząd. Na szczeblu międzynarodowym organizacja reprezentowana jest przez Międzynarodową Sieć ECOCLUBES.

HISTORIA

- 1992 – argentyńscy uczniowie i studenci rozpoczęli realizację projektu „The Productive Use of Household Waste”, w ramach którego pracowali nad tym, aby uświadomić mieszkańcom, jak ważna jest segregacja śmieci w ich gospodarstwach domowych.
- 1995 – powstanie organizacji ECOCLUBES
- 1996 – pierwsze regionalne spotkanie Ekoklubów w Argentynie
- 1997 – rozpoczęcie ekspansji Ekoklubów na inne kraje Ameryki Południowej i Łacińskiej (Chile, Panama)
- 1998 – rozpoczęcie współpracy ze Światową Organizacją Zdrowia, tworzenie Międzynarodowej Sieci Ekoklubów

- 2001 – pierwsze spotkanie Międzynarodowej Sieci Ekoklubów w Cusco, Peru
- 2002 – ekspansja Ekoklubów w Europie – pierwsze spotkanie w Hiszpanii
- 2003 – powstanie pierwszego Ekoklubu w Portugalii
- 2005 – utworzenie organizacji promujących Ekokluby w Niemczech oraz w Polsce (Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS)*.
- 2006 – pierwsze spotkanie europejskich facylitatorów Ekoklubów w Polsce oraz w Portugalii – początek budowania Europejskiej Sieci Ekoklubów

Obecnie Ekokluby działają w krajach Ameryki Środkowej i Południowej, Afryki oraz Europy, m.in. w Argentynie, Brazylii, Peru, Boliwii, Wenezueli, Hondurasie, Paragwaju, Republice Dominikany, Gwatemali, Haiti, Meksyku, Hiszpanii, Portugalii, Polsce, Niemczech, Nigerii, Maroku.

CELE

Głównym celem Ekoklubów jest poprawa jakości życia w społecznościach lokalnych, która realizowana jest poprzez:

- kształcenie przyszłych lokalnych liderów
- zachęcanie ludzi do aktywnego uczestnictwa w działaniach na rzecz poprawy jakości życia w ich społecznościach oraz w procesie rozwiązywania problemów ekologicznych, zdrowotnych i społecznych
- uczestnictwo w opracowywaniu i realizacji programów poprawy jakości życia
- promocję działań zmierzających do poprawy jakości życia oraz do ochrony zasobów naturalnych
- pracę z młodzieżą nad zmianą jej sposobu myślenia, działania oraz nad wykształceniem pozytywnych wzorców zachowań
- wzrost ilości Ekoklubów w Sieci

ORGANIZACJA

Corocznie odbywa się wiele spotkań międzynarodowych, posiedzeń Rady Konsultacyjnej oraz Sekretariatu. Podczas tych spotkań w sposób demokratyczny podejmowane są decyzje dotyczące organizacji i jej działania oraz wybierane są nowe władze Ekoklubów.

Spotkania:

- Na szczeblu lokalnym, regionalnym i narodowym
- Na każdym poziomie wybierany jest zarząd oraz reprezentacja do następnego poziomu
- Zarząd zmienia się co pół roku

Grupy:

- Dzieci: 12 – 15 lat
- Młodzież: 16 – 18 lat
- Seniorzy: 19 – 25 lat

DZIAŁANIA:

Informacja dla społeczności:

- Ankiety, broszury, banery, plakaty, badania
- Organizacja stoisk na ulicach
- Warsztaty

Działania ze społecznością, na przykład:

- Kampanie sprzątnięcia okolicy
 - Sadzenie drzew
 - Recykling, segregacja śmieci
- Promocja:
- Raporty prasowe, newslettery
 - Artykuły w czasopismach
 - Wywiady dla stacji radiowych oraz telewizyjnych
 - Dystrybucja własnego czasopisma: „*The world that we create*”

Szkolenia dla członków Ekoklubów:

- Treningi z zakresu budowania zespołu, pracy w grupie, przywództwa
- Warsztaty na tematy ekologii

Integracja członków Ekoklubów:

- Kampanie, spotkania
- Organizacja pracy Zarządu oraz realizacja programów:
- Spotkania na szczeblu regionalnym, narodowym i międzynarodowym

Pozyskiwanie funduszy:

- Realizacja różnych projektów, aby zapewnić harmonijny rozwój organizacji

EKOCLUBY W POLSCE

W Polsce Ekokluby rozpoczęły oficjalnie swą działalność w 2005 r., kiedy została podpisana umowa o współpracy i promocji idei pomiędzy Międzynarodową Siecią Ecoclubes a Centrum OPUS z Łodzi. Jednak obecność Sieci w Polsce można datować na rok wcześniej.

I faza – informacja

W 2004 r. został zrealizowany pierwszy projekt promocji Sieci ECOCLUBES w Polsce. W ramach zorganizowanej przez Centrum OPUS wymiany młodzieżowej pod hasłem „Body-Mind-Soul. Self-improvement for local development” – „Ciało-Umysł-Dusza. Samodoskonalenie się na rzecz rozwoju lokalnego” – uczestnicy z Ukrainy, Białorusi, Polski, Hiszpanii, Portugalii i Argentyny mieli okazję zapoznać się z metodologią ECOCLUBES w teorii (podczas warsztatów) oraz w praktyce (podczas przeprowadzanych w Sejnach wywiadów kwestionariuszowych z mieszkańcami na temat najważniejszych problemów ekologicznych i społecznych w okolicy). Rok później podczas warsztatów na Ukrainie uczestnicy z tych samych krajów zapoznali się z metodami edukacji ekologicznej prowadzonej przez Ekokluby dla dzieci i młodzieży. Te dwa projekty zaowocowały podpisaniem umowy o współpracy pomiędzy Centrum OPUS i Siecią ECOCLUBES. Motywacja partnera polskiego była bardzo prosta: okazało się, że sposób pracy stosowany przez Ekokluby jest efektywny i przyczynia się do rozwiązywania najpilniejszych problemów lokalnych. Dodatkową wartością pracy Ekoklubów jest aktywizowanie mieszkańców lokalnych społeczności poprzez włączanie ich w proces decyzyjny oraz w działania na rzecz poprawy ich warunków życia – wspólne akcje sprzątnięcia, oszczędzania wody, segregacji śmieci itp.

II faza – szkolenia facylitatorów

Aby pracować skutecznie, polscy promotorzy Ekoklubów rozpoczęli swoje działania od szkolenia facylitatorów, czyli opiekunów grup młodzieżowych. W związku z tym w 2006 r. odbyły się trzy projekty szkoleniowe dla facylitatorów: jeden w Polsce oraz dwa w Portugalii. W trakcie warsztatów przyszli facylitatorzy z Niemiec, Polski, Portugalii i Hiszpanii nauczyli się, jak pracować z młodzieżą, jak tworzyć projekty działań, jak szukać funduszy na realizację swoich pomysłów, jak tworzyć lokalne mapy zasobów i potrzeb, jak projektować edukację ekologiczną dla dzieci i młodzieży i jak poprzez młodzież oddziaływać na starszych. W trakcie tych projektów uczestnicy mieli także okazję zobaczyć działania Ekoklubów w praktyce, zapoznając się z realizowanymi w Portugalii projektami ekologicznymi oraz wymieniając się doświadczeniami ze swoich krajów. W efekcie tych działań powstał modelowy konspekt szkoleń dla facylitatorów grup młodzieżowych oraz schemat zajęć dla dzieci i młodzieży zrzeszonych w Ekoklubach. W Polsce w ramach tych projektów przeszkolono 16 facylitatorów, głównie z województwa łódzkiego.

III faza – działanie

Przeszkolona grupa facylitatorów przystąpiła obecnie do działania w swoich społecznościach lokalnych. W okresie sierpień – październik 2006 zorganizowano następujące akcje:

- promocja idei Ekoklubów w Łodzi – akcja informacyjno-promocyjna na ulicach Łodzi, w trakcie której młodzi mieszkańcy miasta mogli dowiedzieć się, czym są Ekokluby i jak pracują
- zbieranie śmieci i sprzątanie terenu wokół szkoły podstawowej w Konstancynie Łódzkim – dzieci biorące udział w akcji zebrały ponad 300 kg śmieci
- akcja zbierania baterii i innych odpadów niebezpiecznych zorganizowana również w szkole podstawowe w Konstancynie Łódzkim

Jednocześnie, facylitatorzy nadal spotykają się w ramach stworzonego w Łodzi partnerstwa na rzecz edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży. Ideą tego partnerstwa jest współpraca pracowników młodzieżowych na rzecz tworzenia programów edukacyjnych z zakresu ekologii dla dzieci i młodzieży oraz promocja zdrowego stylu życia. Do tej pory odbyły się 3 spotkania partnerstwa. Do końca 2006 r. planowane są kolejne trzy.

W ramach wspólnych działań aktywiści Ekoklubów rozpoczęli także współpracę ze Studenckim Radiem Żak z Łodzi nad realizacją projektu „Ekoradia”. Ideą tego działania jest tworzenie audycji na temat środowiska naturalnego w 7 krajach zaangażowanych w projekt. A zatem w Polsce, Niemczech, Etiopii, Gwatemali, Portugalii, Argentynie i Dominikanie powstają audycje na ten sam temat (np. poruszany jest problem wody w danym kraju), które emitowane są w lokalnych stacjach radiowych. Następnie kraje wymieniają się między sobą audycjami, tłumacząc je na swoje języki narodowe, dostosowują do

swoich wymogów i ponownie prezentują w wybranych stacjach radiowych. Tym sposobem słuchacze w siedmiu krajach świata mają możliwość poszerzenia swojej wiedzy w zakresie ochrony środowiska na świecie. Do końca r. 2006 planowana jest produkcja pierwszych audycji na temat wody. Będą one emitowane we wszystkich krajach począwszy od stycznia 2007 r.

Ponieważ problem wody jest według grup Ekoklubów jednym z najbardziej palących, w kwietniu 2007 organizowane jest coroczne spotkanie międzynarodowe poświęcone temu tematowi. Na konferencji „Water and Youth” zaprezentowane zostaną najciekawsze projekty realizowane przez młodzież z zakresu ochrony lub oczyszczania wody. Jednocześnie poruszona zostanie kwestia ogólnego zaangażowanie dzieci i młodzieży w działania na rzecz ochrony środowiska. Polscy facylitatorzy i członkowie Ekoklubów już teraz przygotowują prezentacje projektów dotyczących wody realizowanych w Polsce. Efekty tej pracy przedstawione zostaną podczas międzynarodowej konferencji. Przynajmniej dwie osoby z Polski wezmą bezpośrednio udział w spotkaniu Water and Youth w Argentynie.

Obecnie w Polsce działają dwa Ekokluby – w Dobrej oraz Konstancynie Łódzkim – jednak nie mają one jeszcze ścisłej struktury ani własnych władz. Kolejne dwa Ekokluby w Łodzi są tworzone.

Co dalej?

Na rok 2007 planowane jest systematyczne rozszerzanie działań Ekoklubów oraz zwiększanie ich liczby. Ważne jest to, że Ekoklubem może być każda grupa młodzieżowa, która chce działać na rzecz ochrony swojego środowiska lokalnego. Najistotniejsze w pracy Ekoklubu jest świadomość działania w ramach dużej międzynarodowej sieci oraz możliwość wymiany doświadczeń i wiedzy, idea wzajemnego uczenia się do siebie. Wszystkich zainteresowanych Ekoklubami odsyłam na stronę www.ecoclubes.org lub do Centrum OPUS w Łodzi.

*) Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich „OPUS” jest stowarzyszeniem działającym na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w kraju i za granicą w oparciu o zasady dialogu, demokracji i pomocniczości. Swoją aktywność stowarzyszenie kieruje do organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i inicjatyw nieformalnych działających na rzecz zaspokajania potrzeb lokalnych. Organizacja realizuje swoje cele poprzez dwa główne programy:

- Ośrodek wsparcia dla organizacji, w ramach którego wszyscy zainteresowani mogą uzyskać bezpłatne informacje, konsultacje oraz szkolenia na temat działalności organizacji pozarządowych, funduszy unijnych, księgowości i prawa dla organizacji i inicjatyw społecznych.
- Rozwój lokalny, w ramach którego stowarzyszenie inicjuje i wspiera wszelkie działania lokalne, które zmierzają do poprawy jakości życia mieszkańców. Właśnie w ramach programu rozwoju lokalnego realizowany jest projekt edukacji ekologicznej, czyli Ekokluby. 🙌